

РЕЦЕНЗИЯ

върху дисертационен труд за получаване на образователната и научна степен „Доктор“ по: област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.8. Икономика, докторска програма „Икономика и управление (селско стопанство)“

Автор на дисертационния труд: Виолетка Любенова Желева

Редовен докторант към катедра „Регионално развитие“ при Тракийски университет, гр. Стара Загора

Тема на дисертационния труд: „Оценки на възможности за развитие на алтернативни форми на туризъм в област Стара Загора“

Рецензент: доц. д-р Христо Атанасов Момчилов, определен за член на научното жури със заповед № 49/29 .10. 2020 год. От Ректора на Тракийски университет, гр. Стара Загора.

1. Кратко представяне на кандидата.

Виолетка Любенова Желева е родена в гр. София на 10.11.1988 г. Учила в Търговска гимназия „Княз Симеон Търновски“, гр. Стара Загора. Завършва висшето си образование ОКС „Бакалавър“ в Тракийски университет, специалност „Регионална икономика“ и ОКС „Магистър“ в Тракийски университет, специалност „Икономика на алтернативния туризъм“ през 2014 година.

2. Актуалност на проблема.

Туризмът, като средство за развитие на Старозагорски регион е тясно свързан с развитието на местната икономика. Област Стара Загора разполага с множество природни и антропогенни туристически ресурси, които могат да предизвикат интерес сред туристите и да се превърнат във водещ мотив на тяхното пътуване. Областта е с важно географско положение за страната. Налице са добра инфраструктурна мрежа и добра настанителна база. Сегашната обстановка предлага засилване на интереса

към алтернативните форми на туризъм. Все повече се отчита на толкова масовите занимания, а по-скоро индивидуалното търсене сред туристите. Именно това определя актуалността на настоящия дисертационен труд.

3. Цел, задачи, хипотези и методи на изследване.

Целта на дисертацията е ясно формулирана: да се анализира и оцени туристическия ресурсен потенциал на някои общини в област Стара Загора, както и на развитието на специфични за региона форми на алтернативен туризъм, да се анализира развитието на тези форми на туризъм, да се направи оценка на резултатите и оценка на възможностите. Задачите на изследването позволяват да бъде постигната целта. Изследователската теза е логически издържана. Целта е реализирана въз основа на проведено от докторанта собствено изследване. Изследването е ограничено по обхват върху територията на област Стара Загора. Откриването на подходящи събития и дестинации е на административно ниво, като са изследвани 5 общини (община Гурково; община Казанлък; община Мъглиж; община Стара Загора; община Чирпан) на територията на областта, съобразени с общинските планове за развитие на всяка община, културните им календари и Областната стратегия за развитие на област Стара Загора. Периодът на изследване е 3 години – от 03.2017 г. до 02.2020 г. Изборът за анализиране на конкретните видове алтернативен туризъм е основан на база предварителен мониторинг на състоянието на туризма и наличието на природни и антропогенни ресурси на територията на областта, като се позовава на съществуващите класификации за този вид туризъм.

В дисертационната разработка са използвани както количествени, така и качествени методи. Количествените включват статистико-икономически и статистико-математически показатели, които са свързани както с предварителната, така с текущата и последваща оценка. Качествените методи, които са приложими към настоящото изследване са насочени към текущата оценка, като се търси оценката на респондентите, участвали в анкетното проучване. За постигане на поставените цели и изпълнение на изследователските задачи се използват следните конкретни методи: методът на включеното наблюдение; методът на теренните проучвания; методът на анкетното проучване; графичен метод за качествена оценка на

получените резултати; - методи за дескриптивна (описателна) статистика; интерферентни статистически методи.

4. Онагледеност и представяне на получените резултати

Дисертационния труд се състои от увод, изложение в три глави, заключение, литература с обем от 180 стандартни текстови страници основен текст. В текста са включени 41 фигури и 14 таблици. Към дисертационния труд има 4 приложения, с обем от 71 страници, съдържащи 240 фигури и 15 таблици.

5. Обсъждане на резултатите и използвана литература

В Първа глава са обобщени основните дефиниции на алтернативните форми на туризъм. Акцентира върху общоприетия смисъл на понятието, което обединява потребностите, интересите, начина на протичане и очакванията на различните субекти, участващи в процеса на предлагане и потребяване на алтернативните форми на туризъм. Представени особеностите, ролята и значението на алтернативния туризъм, който заема важно място в процеса на справяне с негативния ефект върху основните дестинации, подходящи за масов туризъм. Туризмът, в частност алтернативния, са от голямо значение за икономическия растеж на България. Той е изключително конкурентен сектор. За постигане на устойчивото му развитие е необходимо изграждането и стриктното спазване на ясна социална и екологично отговорна политика, насочени към всички аспекти на развитието му. Съобразно целите и задачите на настоящото изследване, след направен обстоен преглед на достъпните литературни източници са избрани няколко алтернативни форми на туризъм. Те са използвани в разработването на това проучване и са съобразени със спецификата на дестинацията, количеството и качеството на природните и антропогенните ресурси на територията на разглежданата област.

Във Втора глава е описана методологията на проведеното изследване, както и социално-икономическа характеристика на изследваните райони. В първи раздел на тази глава е представена методическата рамка на настоящата дисертация, която се позовава на част от широко популярни в

теорията на отдиха и рекреацията теоретико-методически постановки. Пространствено и времево, те се повлияват от всяка конкретна конюнктура и наложено статукво във всяко конкретно общество, като се влияят, разбира се, от допълнителни фактори като географска локация, икономическа стабилност или нестабилност, понякога и от идеологически възгледи и идеи. При изработването на авторова методика за оценяване на възможностите за развитие на алтернативен туризъм на територията на област Стара Загора, основните аспекти са в посока на: оценка на развитието на специфични за региона форми на алтернативен туризъм, анализ на развитието на тези форми на туризъм, оценка на резултатите от развитието, оценка на въздействието.

В Трета глава е представен анализ и оценка на състоянието и възможностите за развитие на различни форми на алтернативен туризъм на територията на област Стара Загора. За целта е направена текуща оценка, реализирана чрез изследване на мнението на участниците в покупко-продажбата на алтернативния туристически продукт в неговите различни форми. Тук се търси гледната точка и оценката на туристите като крайни потребители с техните субективни очаквания и нагласи. Съпоставката между отделните групи-участници в туристическите събития или в покупко-продажбата на конкретни туристически стоки и услуги обезпечава известно обективизиране на оценката. Трудно е да се намери пресечната точка на гледните точки на различните участници, но тяхното сравняване и съизмерване би позволило да се идентифицират силни и слаби страни на предлагания туристически продукт. В първи раздел на трета глава са представени параметрите на изследването. Данните са получени от първични източници чрез анкетно проучване на следните събития и селища, представени в Глава II. Във втори раздел на главата е разгледан анализа на резултатите от анкетните карти. Изведен е SWOT анализ, представящ състоянието на разглежданите алтернативните форми на туризъм за област Стара Загора. SWOT анализът ще послужи за определяне на бъдещи политики в областта на развитието на регионалния туризъм в област Стара Загора.

Направени са изводи и препоръки, които са добре формулирани.

Докторантът работи с богат набор от литературни източници – 187 броя, които интерпретира добре. В библиографията има 84 заглавия на латиница,

59 заглавия на кирилица.Използвани са и 44 интернет източници.Докторантът показва добри аналитични умения.

6. Приноси на дисертационния труд.

Приемам представените от докторанта предложения за приноси в автореферата.Те отразяват обективно резултатите от изследването.

7. Критични бележки и въпроси.

1. Представянето на изводите и препоръките в дисертационния труд би могло да бъде прецизирано. На стр. 161-164 са представени препоръки, а на стр. 165 в заключението са представени изводите.
2. Приложенията към дисертационния труд биха могли да бъдат представени в по-концентриран вид.Това обаче не намалява достойнствата на дисертационния труд.

Имам следния въпрос към докторанта: Има ли област Стара Загора потенциал да излезе на туристическия пазар чрез форми на алтернативен туризъм и да се конкурира успешно с традиционни туристически дестинации у нас в условията на пандемия от COVID-19?

8. Публикувани статии и цитирания.

1. Zheleva, V., State, trends and perspectives for the development of extreme tourism in Bulgaria (presenting the case of the off-road “Bulgaria Trophy Challenge 2017”), Trakia Journal of Science, Vol. 15, 2017, pp 446-451
2. Zheleva, V., A study on the development of festival tourism in Kazanlak Municipality: the case of the Rose festival 2019, Trakia Journal of Science, Vol. 17, 2019, pp 86-93
3. Желева, В., Развитие на фестивалния туризъм в старозагорско /на примера на национален Тракийски фолклорен събор „Богородична стъпка“/, Монография по проект 1И/2017 „Идентифициране на

взаимовръзки и процеси за разработване на модел за устойчив регионален туризъм“, 2019, стр.:119-139

4. Zheleva, V., Stoykova, B., Condition and development trends of wine tourism in Bulgaria (the example of festivals of wine and folklore heritage), Trakia Journal of Science, под печат

Забелязани цитирания:

Zheleva, V., State, trends and perspectives for the development of extreme tourism in Bulgaria (presenting the case of the off-road “Bulgaria Trophy Challenge 2017”), Trakia Journal of Science, Vol. 15, 2017, pp 446-451

Цитирана от:

100 национални туристически обекта, Избрана библиография, НОВ БЪЛГАРСКИ УНИВЕРСИТЕТ

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Въз основа на качеството на работата, на научените и приложените от докторанта различни методи на изследване и направените обобщения считам, че дисертационния труд отговаря на изискванията на ЗРАСРБ и правилника на Тракийски Университет за неговото приложение, което ми дава основание да го оценя **ПОЛОЖИТЕЛНО**.

Позволявам си да предложа на почитаемото научно жури също да гласува положително и да присъди на Виолетка Любенова Желева образователната и научна степен „Доктор“ по научната специалност „Икономика и управление“.

15.01.2021 г.

Гр. Стара Загора

Рецензент:.....

/доц. д-р Христо Момчилов/